

PERSONAALMEDITSIINI KOMMUNIKATSIOONIHANKE RAPORT 30.06.2015

Tellija (Sotsiaalministeerium) poolt tellitud ja **Teostaja** (OÜ Celsius Healthcare) poolt teostatud “Personaalmehitsiini esmase kommunikatsiooni ja kaasamistegevuse kontseptsiooni” hanke kokkuvõte ja tegevuste analüüs.

Tegevust toetas Euroopa Regionaalarengu Fond programmi TerVERaames, mida viib ellu Sihtasutus Eesti Teadusagentuur

TerVE

1. Töölõikude põhine ülevaade

PM (personaalmehitsiini) kommunikatsioonihange koosnes Teostaja pakkumuses kolmest omavahel seotud tööloigust:

1. Arstkonnale ja avalikkusele suunatud PM teavitustegevused
2. PM teemalise veebikeskkonna sisumaterjalide loomine
3. PM teemat avav konverents

Järgnevalt tööloikude põhine ülevaade.

1.1 Arstkonnale ja avalikkusele suunatud PM teavitustegevused

Kavandatud tegevus: Teavitustegevus arstkonnas

Oodatav tulemus: Arstkonna teadlikkuse kasv

Möödik: Perioodil aprill–juuni 40 artiklit erialameedias (millest 20 originaalartiklid)

Teostatud tegevus: Perioodil aprill–juuni 2015 ilmus kokku **60 kajastust** erialameedias. Erialameedia antud juhul defineeritud kui meditsiinivaldkonna professionaalidele suunatud meediaväljaanded: Eesti Arst, Med24, Perearst, Apteeker, Pereõde, Meditsiiniuudised.

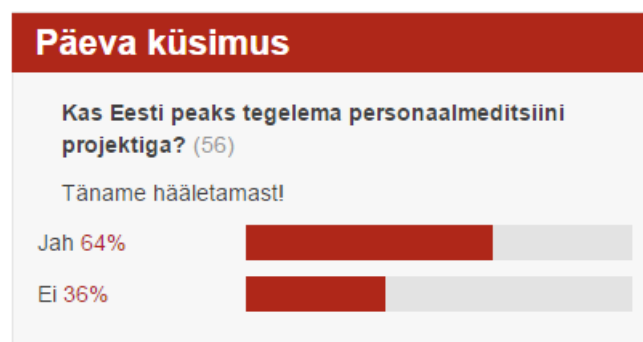
Tellija märkuste arvestamine: järgnevast arvestusest on välja võetud kui mitte-eesmärgipärased järgmised artiklid Kartin Õunapi Perearsti artikkel, Urmas Siiguri Med24 artikkel, PM konverentsi pildigalerii Med24 artikkel, kaks Eesti Arsti geeniteema artiklit; artikkel “Näiteid personaalmeditsiini projektidest maailmas” arvestatakse Krista Kruuv-Käo intervjuu osaks, samuti jäävad Tellija arvestustest välja mujal erialameedias (Meditsiiniuudistes) ilmunud kaks artiklit.

Eelnevat arvesse võttes, Tellija poolt kinnitatud meediaplaani alusel tellitud, Teostaja poolt teostatud artiklite lõplik number on **60 artiklit, millest 26 originaalid** (täpsem jaotus vt Lisa 1). Originaalina defineeritakse antud juhul artikli esmailmumist. Antud numbri sisse on arvestatud ka 7 kliinik.ee artiklit (millest üks originaal) kuna nii oli alguses pakkumises struktureeritud.

Eesmärgi täitmine: Artiklite üldise mahu eesmärk täidetud (+50%), originaallugude mahu eesmärk täidetud (+30%).

Hinnang tulemusele: Esmast teavitustegevust võib lisaks kvalitatiivsete eesmärkide täitmisele lugeda edukaks, sest

- Esialgusel kujul sai defineeritud PM mõiste arstkonnas
- Suunasime eelloodud hoiakut (Siigur-Allikvee: PM kulutab Eesti tervishoiu raha) aktiivse diskussiooni suunas PM praktilise väärtuse üle
- PM teema leidis laialdast kajastamist sihtgrupi seas kõige loetumates erialaväljaannetes, millel on kõrge usaldusväärsus ja maine
- Suutsime motiveerida ekspert-kõneisikuid PM teemal sõna võtma
- Teema tekitas piisavalt huvi ja tahtet olla kaasatud, mida näitas PM konverentsil osalejate arv

MED24 KÜSITLUS. Arstide-apteekrite portaali küsitlus (n=56) seisuga 29.06.2015.

Vaatama sellele, et esialgu kokkulepitud maht sai täidetud, avaldame perioodil 2015 a. august-oktoober veel kaks artiklit antud teemal:

1. Ülevaateartikkel personaalmeditsiini pilootprojekti eeluuringu projektist (sh PM definitsioon terminoloogia osas). Artikli autor peab olema üks strateegia väljatöötajatest
2. Ülevaade Soome geeniprogrammist (Liisa-Maria Voipio-Pulkki intervjuu)

Augusti Perearstis ilmuvad ka perearstidest kõneisikute (prof Ruth Kalda, dr Diana Ingerainen) kommentaarid teemale.

Kavandatud tegevus: Teavitustegevus avalikkuses: meedia koolitus

Oodatav tulemus: Ajakirjanike suurenenud teadlikkus ja julgus personaalmeditsiini sündmusi senisest enam kajastada. Edasise koostöö algatamine.

Möödik: Meediabriifingu korraldamine perioodil aprill–juuni

Teostatud tegevus: 27.05.2015 toimus Tallinnas Viru hotelli konverentsiruumis meediabriifing, kus osalesid Ain Aaviksoo, Kitty Kubo, Peeter Padrik ning kuus tervise teemast kirjutavat ajakirjanikku (sh kaks ajakirjanikku ERR'ist, üks ajakirjanik Postimehest ja kolm ajakirjanikku erialameediast). Eraldi dokumendina lisatud ürituse registreeringuleht (vt Lisa 2).

Eesmärgi täitmine: Eesmärk sai täidetud.

Hinnang tulemusele: Üritus täitis eesmärgi ajakirjanike esmase informeerimise osas, põhjalikum koostöö ajakirjanikega jätkub järgmistes faasides. Ootasime veidi suuremat osaleja arvu, kuid samas oli number ootuspärane. Osaleja kommentaarina kuulsime, et kogu teema on veel toores, vajaks suure auditoriumi haaramiseks praktilisi näiteid, mis tooksid välja millal ja millist kasu sellest projektist saavad Eesti patsiendid.

Kavandatud tegevus: Teavitustegevus avalikkuses: igapäevane meediatöö

Oodatav tulemus: Avalikkuse teadlikkuse kasv

Möödik: Teematiline meediakajastus (puudus numbriline eesmärk)

Teostatud tegevus: Perioodil aprill–juuni 2015 saatsime igapäevase meediatööna välja 11. juunil eelteavitava pressiteade PM konverentsist (Lisa 6). Pressiteade lisatud eraldi dokumendina. Kokku ilmus sel perioodil **15 kajastust** tavameedias, millest kõige olulisem oli 24. juuni Aktuaalse Kaamera kajastus (täpsemaks ülevaateks vt Lisa 1). Ilma Teostajale kuuluva kliinik.ee artikleid arvesse võtmata ilmus tavameedias 8 kajastust.

NB! Meile teadaolevalt on töös veel kolm PM teemalist artiklit: EPL (1), Postimees (2).

Eesmärgi täitmine: Eesmärk sai täidetud.

Hinnang tulemusele: Klassikaline kommunikatsioonistrateegia näeb ette, et teavituse esimeseks faasiks on alati ekspert-kõneisikud ja alles peale seda tavapublik. Antud projekti juures toimus mõlema sihtrühma teavituse paralleelselt. Kogu projekt on hetkel väga palju „kontseptsiooni-strateegia-eelprojekti“ faasis, tavameedia jaoks on vaja rohkem praktilisi näiteid. Selles osas kujunes üheks parimaks tavameedia teavituse näiteks Krista Kruuv-Käo persooniintervjuu Postimees Arteris, mis väga heade praktiliste näidetega selgitas personaalmeditsiini sisu tavapublikule.

1.2 PM teemalise veebikeskkonna sisumaterjalide loomine

Kavandatud tegevus: Veebikeskkonna sisumaterjalide tootmine

Oodatav tulemus: Avalikkuse teadlikkuse kasv

Möödik: Hanke tegevuste perioodil valmivad tekstid veebikeskkonna jaoks

Teostatud tegevus: Veebisaidi tekstid valmisid tähtajaks.

Eesmärgi täitmine: Eesmärk täidetud: <http://sm.ee/et/personaalmeditsiin>

Hinnang tulemusele: Esimene veebiversioon on olemas, mida saab aja jooksul täiendada (nii PM teemaliste artiklite kui videote lisamine).

1.3 PM teemat avav konverents

Kavandatud tegevus: PM teemalise konverentsi korraldamine

Oodatav tulemus: Informeeritud grupp arste, kellega projekti järgmistes faasides edasi töötada

Möödik: Konverents 150 osalejaga, meediakajastus konverentsist (min 10 artiklit)

Teostatud tegevus: 11. juunil toimus Olümpia Hotelli konverentsikeskuses arstkonnale suunatud konverents „Personaalmeditsiin - milline on praktiline kasu Eesti tervishoiule?“. Konverentsile registreerus 225 osalejat, kellest tuli kohale 181 inimest (80%).

Konverentsi kava (Lisa 5), registreerumisleht (Lisa 3) ja osalejate tagasiside lehtede analüüs (Lisa 4) lisatud eraldi dokumendina. Kokku ilmus konverentsist kokku 11 meediakajastust (täpsem jaotus vt Lisa 1).

Eesmärgi täitmine: Osalejate eesmärk täideti (+21%) ja meediakajastuse eesmärk täideti (+10%). 25% osalejatest täitis tagasisidelehe, millest tuli välja, et konverentsi korraldust hindas 66% osalejatest „väga heaks“, 34% „heaks“, 0% „halvaks“.

Hinnang tulemusele: Konverents ületas meie ootusi nii osalejate arvu, programmi sisukuse kui diskussiooni kvaliteedi osas ja seda saab lugeda igati kordaläinuks. Konverentsiga jäid rahule nii külastajad (tagasisidelehed) kui ka kõik osalenud eksperdid (isiklik kirjavahetus ja tagasiside). Väga hea oli, et konverentsist sai teha videosalvestuse ja videointervjuusid (kokku neli videointervjuud).

Videosalvestustega Tellijale lisakulu ei teki. Esiolgu plaanitud lõunapaus asendus kohvipausiga, mistõttu jäi toitlustusest üle 630 eurot (+KM), mis katab filmimisega tekkiva kulu (v.a. juhul kui lisamontaažide kulu seda numbrit ei ületa).

2. Ettepanekud Tellijale pilootprojekti (2015-2018) teavitustegevuste kontseptsiooni ja strateegia osas

NB! Teostaja tänab Tellijat konstruktiivse koostöö eest: projekti käigus tekkis mõlemale poolele unikaalset kompetentsi selles osas, kuidas PM teemat tulevikus paremini sihtrühmadeni tuua.

Kuna pilootprojekti (2015-2018) teavitustegevuste täpne ajakava, eesmärgid ja muud kriteeriumid ei ole veel täpselt defineeritud, siis kõik ettepanekud saavad antud faasis olla suhteliselt üldised. Allpool kuus ettepanekut lähtuvalt eeluringu projekti kogemusest.

Arstide sihtrühm

Arstide tagasiside kokkuvõttest tuli välja, et teema on huvitav, kuid jääb kaugeks ja vajab rohkem tõlkimist praktilise meditsiini keelde: rohkem praktilisi näited selle kohta, kuidas PM muudab arsti igapäevast tööd, samuti vajaks täpsustamist, mida 2015-2018 pilootprojekt toob kaasa nn rea-arsti jaoks.

- Jätkuma peab **süsteemne kommunikatsioon meditsiini valdkonna professionaalide** suunal. Arst on kõige usaldusväärsem nõustaja tervishoiusüsteemis. Kui arstkont ei ole informeeritud või omab kriitilist seisukohta PM projekti suhtes, siis peegelduvad need hoiakud edasi nii keskmeditsiini kui patsientidele. Eeluringu kogemusest tuli välja, et Eesti arsti jaoks on arvamusiidriks teine Eesti arst (allikas: PM konverentsi tagasiside esinejate kaupa) ja vähem välismaa ekspert.
- Lisaks pakume välja **koolitusürituste sarja**, mille keskmes on praktilise väärtusega loengud, kus vaadeldakse juhtumipõhiselt geeniinformatsiooni rakendumist kliinilisse praktikasse. Meil on olemas unikaalne kogemus erialaste täiendkoolituste valdkonnas. Samuti võiks analoogseid loengusessioone planeerida ka suurematele arstidele suunatud konverentsidele. Kõige suurema mõju saavutaksime ühendades koolitussarja ja nende kajastamise meditsiiniajakirjades üheks sisuliseks tervikuks.
- Perearstide sihtrühm vajab **põhjalikumat sihtrühma põhist teavitamist**. Geenivaramu kogemus tõi välja, et perearstidel on ülimalt oluline roll nii patsiendikontakti kui patsientide teavituse osas. PM kui digitaalne anamnees (A.Metspalu sõnastus) ennetuses omab ju suurimat väärtust esmatasandis.
- Kindlasti võiks olla üks normeeriv kohalik referentsbaas: nt ajakirja **Eesti Arst põhjalikum erinumber** 2016-2018. aastal, mis sisaldaks erialaekspertide artikleid

personaalmehitsiini sisu ja fookusvaldkondade kohta ning oleks aluseks tulevasteks viitamisteks.

Eesti vs Maailm

- Tuleb selgelt eristada Eesti siseturule suunatud ja rahvusvaheline kommunikatsioon. Viimane vajab täiesti eraldi lähenemist, mida ei saa teha SM veebisaidi koosseisus. Meie ettepanek oleks luua spetsiaalne **välismaale suunatud ingliskeelne veebikeskkond**, mille ainsaks eesmärgiks on PM projekti tutvustamine välismaal.

Tavapublik

- Eesti elanikkonda informeeriv **ristmeedia projekt (2015-2017)**, mille osadeks oleksid patsientidele suunatud veebisait, sellega seotud ETV saatesari ja teemaga seotud süsteemne sotsiaalmeedias esil olek.

3. Lisade nimekiri

1. Meediamonitooring
2. PM 27.05.2015 pressibriifingu registreerimisleht
3. PM 11.06.2015 konverentsi registreerimislehed
4. PM 11.06.2015 tagasiside lehtede analüüs
5. PM 11.06.2015 konverentsi kava
6. PM 11.06.2015 pressiteade
7. Erialameedias ilmunud artiklid (kokku 40 PDF/Word faili)